Lietas Nr. C15145914

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā, 2014.gada 5.jūnijā

Jelgavas tiesa: tiesnese J.Mauliņa

izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 16.aprīlī prasītāja /pers. A/ cēlusi tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna /pers.C/uzturam katru mēnesi 175 *euro* līdz laikam, kamēr bērns pats spēs sevi apgādāt. Lūdz uzturlīdzekļu piedziņu noteikt no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas, spriedumu par uzturlīdzekļu piedziņu izpildīt nekavējoties.

Norāda, ka atbildētājs bērnam nenodrošina uzturlīdzekļus. Prasītāja ir bezdarbniece un ienākumu viņai nav. Bērna uzturēšanā savu iespēju robežās palīdz /pers. B/ māte – bērna vecāmāte un prasītājas vecāki. Paskaidro, ka piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs ir 175 *euro*, kas pārsniedz Ministru kabineta noteikto minimālo bērna uzturlīdzekļu apmēru.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179.pantu.

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 *euro*, pamatojoties uz Civilprocesa likuma $250.^{19}$ panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma $250.^{25}$ panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītājai izskaidrotas tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē (lietas 18.lapa). Tiesā nav saņemts prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{21}$ panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums uz deklarēto dzīvesvietu un atbilstoši Civilprocesa likuma $250.^{2\,2}$ panta prasībām, atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības (lietas 19.lapa). Kaut gan atbildētājam sūtītie dokumenti saņemti atpakaļ Jelgavas tiesā ar norādi, ka „atstāts aicinājums", „beidzies glabāšanas laiks" (lietas 33.-34.lapa), tiesa atzīst, ka atbildētājam tiesas dokumenti piegādāti atbilstoši Civilprocesa likuma 56.panta piektās daļas prasībām.

Atbildētājs paskaidrojumus nav iesniedzis, nekādi iesniegumi tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Ar dzimšanas apliecības kopiju un tās tulkojumu (lietas 8., 9.lapa) pierādīts, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir /pers. C/ vecāki.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja dzīvo kopā ar savu nepilngadīgo dēlu, kurš atrodas viņas ikdienas aizgādībā. Pretēji pierādījumi nav iesniegti.

Prasības pieteikumam pievienots Nodarbinātības valsts aģentūras Jelgavas filiāles 14.10.2013. lēmums par bezdarbnieka statusu Nr. 131014-483pies1 (14.10.2013.) (lietas 13.lapa) no kura redzams, ka prasītājai no 14.10.2013. piešķirts bezdarbnieka statuss. Citi pierādījumi prasītājas mantiskajam stāvoklim nav iesniegti.

Pēc tiesas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra sniegusi informāciju, ka prasītāja no 2013.gada jūnija līdz 2013.gada decembrim saņēmusi ienākumus kopā 1 229,45 *euro*, savukārt 2014.gada janvārī un februārī saņēmusi ienākumus kopā 158,23 *euro*, vidēji 79,12 *euro* mēnesī (lietas 24.lapa), kā arī norādīts, ka prasītāja no 2013.gada jūnija līdz decembrim saņēmusi ģimenes valsts pabalstu kopā Ls 56, bērna kopšanas pabalstu kopā Ls 245,16, bērna kopšanas pabalstu kopā Ls 136,45, slimības pabalstu Ls 77,38, pavisam kopā par periodu Ls 514,99 (lietas 26.lapa).

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis.

Prasītāja iesniegusi pierādījumus par atbildētāja mantisko stāvokli. No Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta 14.04.2014. izziņas par atbildētāja darba algu (lietas 12.lapa) redzams, ka /pers. B/ 2014.gada janvārī izmaksāta darba alga 633,26 *euro*, 2014.gada februārī - 511,11 *euro*, savukārt 2014.gada marta mēnesī izmaksāta darba alga 519,82 *euro*.

Pēc tiesas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtā informācija (lietas 28.lapa) apliecina, ka atbildētāja ienākumi no 2013.gada jūnija līdz 2013.gada decembrim (ieskaitot) kopā ir 6 226,73 *euro*, savukārt 2014.gada janvārī, februārī un martā atbildētājs saņēmis ienākumus kopā 2 192,59 *euro*, vidēji 730,86 *euro* mēnesī (lietas 28.lapa). Tāpat, sniegtas ziņas, ka atbildētājs nav Valsts Sociālas apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojumu saņēmējs (lietas 30.lapa).

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājam ir vēl kādi ienākumi.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājs pilda pienākumu dot bērnam uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu, 93.panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērna /pers. C/uzturam 175 *euro* apmērā, prasības summas aprēķinā norādot, ka prasītājas nepieciešamie ikmēneša izdevumi pašlaik ir 365 *euro* mēnesī, bet no 01.09.2014. prasītāja atsāk mācības augstākajā mācību iestādē, tāpēc dēls sāks apmeklēt bērnu dārzu, kas izmaksas palielinās apmēram par 200 *euro*. Paskaidro, ka tādejādi izmaksas palielināsies līdz 565 *euro*, jo pašvaldības bērnu dārzs dēlam netiek nodrošināts no 2014/2015.mācību gadā. Prasītāja norāda, ka bērna nepieciešamie izdevumu ir: ēdināšana mājās 100 *euro* mēnesī, citi izglītošanai nepieciešamie izdevumi – 20 *euro*, apģērbs, izdalot uz mēnešiem – 30 *euro*, saimniecības preču, higiēnas un medicīniskie izdevumi – 50 *euro*, kultūras dzīves izdevumi – 10 *euro*, komunālie maksājumi 155 *euro*, bērnu dārza apmeklējums – 200 *euro*. Paskaidro, ka pašlaik visus izdevumus sedz bērna vecvecāki, jo pati prasītāja ir bezdarbniece.

No 2013.gada 1.augustā noslēgtā īres līguma (lietas 17.lapa) redzams, ka prasītāja īrē no /pers. H/ dzīvojamo telpu Nr. 2 ar īres maksu 100 lati mēnesī no 2013.gada 1.augusta līdz 2014.gada 1.augustam.

Kā pierādījumus bērna uzturēšanas izdevumiem, prasītāja lietas materiāliem pievienojusi iztikas minimuma patēriņa grozu vienam iedzīvotājam (EUR) (lietas 15.lapa), no kura redzams, ka iztikas minimuma groza apmērs vienam iedzīvotājam ir 252,19 *euro*. Lietas materiāliem pievienota izdruka no pašvaldības bērnu reģistra (lietas 16.lapa), kas apliecina, ka 2012.gadā dzimušais /pers. C/ir pieteikts pašvaldības pirmskolas iestādē 2014/2015 mācību gadam, un pieteikuma rindas numurs ir /numurs/

Tiesā nav celti iebildumi pret prasītājas sastādīto aprēķinu. Tiesas ieskatā prasītājas aprēķinā norādītā summa ir pārmērīga un nepamatota, no pierādījumiem lietā neapstiprinās fakts, ka prasītāja ik mēnesi reāli šādus naudas līdzekļus iztērē dēla uzturam.

Jēdziens „bērna uzturēšana" saistīts ar Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteiktajiem kritērijiem, kas ņemami vērā, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, un samērojams ar abu vecāku mantisko stāvokli.

Tiesa, ievērojot bērna intereses saņemt regulāri un pietiekošā apmērā uzturlīdzekļus, atzīst, ka, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tai jāpārbauda ne vien atbildētāja, bet arī prasītājas mantas stāvoklis. Turklāt Civillikuma 179. panta nosacījumi pienākumu uzturēt un apgādāt bērnu saista ar vecāku spējām un viņu faktisko mantisko stāvokli. Tiesa, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, ņem vērā pušu ienākumus, apgādībā esošās personas, /pers. C/ vecumu un īpašās vajadzības, viņam nepieciešamo izdevumu apmēru. Tiesa arī ņem vērā 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", saskaņā ar kuriem atbildētājam ir pienākums mēnesī nodrošināt savam dēlam minimālos uzturlīdzekļus, kas lietas izskatīšanas brīdī ir 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas 320 *euro*. Tāpat pie uzturlīdzekļu apmēra noteikšanas tiek ņemts vērā valstī aprēķinātais iztikas minimums.

Visi minētie apstākļi tiek ņemti vērā, nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, kurš pēc tiesas ieskaitiem nosakāms atbilstoši /pers. B/ pašreizējam pierādītajam materiālajam stāvoklim. Izskatot lietu, nav iegūti tādi pierādījumi par atbildētāja mantas stāvokli, kas dotu pamatu noteikt uzturlīdzekļu apmēru 175 *euro* mēnesī, kā to lūdz prasītāja /pers. A/.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Tādējādi tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir no 2014.gada 16.aprīļa.

Prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus līdz brīdim, kamēr bērns pats spēs sevi apgādāt.

Civillikuma 198.panta 4.punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību. Tāpēc uzturlīdzekļus par labu tam vecākam, pie kā ikdienā dzīvo bērns, piedzen līdz bērna pilngadībai.

Novērtējusi visu augstāk minēto un lietas materiālus, ņemot vērā atbildētāja kā tēva pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka atbilstoši atbildētāja /pers. B/ mantas stāvoklim no viņa dēla Tomasa Bitāna – Barteņeva uzturam piedzenami uzturlīdzekļi 110 *euro* apmērā ik mēnesi no brīža, kad prasība celta tiesā līdz dēla pilngadībai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1.punktu pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties ir izpildāmi spriedumi par līdzekļu piedziņu bērnu uzturēšanai. Prasītāja savā prasībā izteikusi lūgumu spriedumu par uzturlīdzekļiem izpildīt nekavējoties. Tiesa atzīst, ka prasītājas /pers. A/ prasībā izteiktais lūgums par sprieduma nekavējošu izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir apmierināms.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Tādējādi no atbildētāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.pantu piedzenama valsts nodeva 198 *euro* (Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.pantā noteikts, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Konkrētajā gadījumā valsts nodeva tiek aprēķināta no piedzenamā uzturlīdzekļu apmēra - 110 *euro* x 12 mēneši = 1 320 *euro* x 15% = 198 *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,85 *euro* (lietas 2.lapa).

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms 7 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97. pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 110 *euro* ik mēnesi bērnam, sākot no 2014.gada 16.aprīļa līdz bērna pilngadībai, ieskaitot tos prasītājai /pers. A/ kontā Nr. LV64HABA0551023808097, AS „Swedbank".

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Prasību pārējā daļā par 65 *euro* noraidīt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 198 *euro*, kas maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,85 *euro*, kuru iemaksa jāveic: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt termiņu /pers. B/ labprātīgai sprieduma izpildei 7 (septiņu) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Zemgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese J.Mauliņa